

Κείμενο

[Η προέλευση της τέχνης]

Οι τέχνες που εξαρτώνται από το σχέδιο άρχισαν, όπως όλες οι εφευρέσεις, με τα αναγκαία. Στη συνέχεια επιζητήθηκε η ομορφιά και τελικά ακολούθησε το περιττό. Αυτά είναι τα τρία κυριότερα στάδια της τέχνης. Οι παλιότερες αναφορές μας διδάσκουν ότι τα πρώτα **εικαστικά** έργα έδειχναν τι είναι ο άνθρωπος και όχι πώς φαίνεται στα μάτια μας, δηλαδή το περίγραμμά του και όχι τη μορφή του. Από την απλοϊκότητα της μορφής πέρασαν στην εξέταση των σχέσεων, η οποία δίδαξε την ορθότητα. Με τη σειρά της αυτή προσέφερε την ασφάλεια, για να αποτολμηθεί το μεγάλο. Έτσι, η τέχνη απέκτησε μεγαλείο και τελικά με τους Έλληνες έφτασε σταδιακά στην ανώτατη ομορφιά. Αφού εναρμονίστηκαν όλα τα μέρη της και επιζητήθηκε ο εξωραϊσμός της, οι καλλιτέχνες προχώρησαν στο περιττό, οπότε χάθηκε η μεγαλοσύνη της τέχνης και τέλος ακολούθησε η πλήρης παρακμή της.

Η τέχνη άρχισε με την πιο απλοϊκή μορφή και ίσως με ένα είδος γλυπτικής, καθώς και ένα παιδί μπορεί να δώσει μια ορισμένη μορφή σε μια μαλακή μάζα. Δεν μπορεί, όμως, να σχεδιάσει οτιδήποτε πάνω σε μια **επιφάνεια**, επειδή στην πρώτη περίπτωση αρκεί η απλή ιδέα ενός πράγματος, ενώ το σχέδιο **απαιτεί** πολλές άλλες γνώσεις. Αργότερα η ζωγραφική έγινε η διακοσμήτρια της γλυπτικής.

Η προέλευση της τέχνης φαίνεται πως είναι ίδια σε όλους τους λαούς που την άσκησαν και δεν έχουμε **επαρκείς** λόγους, για να δηλώσουμε μια ιδιαίτερη πατρίδα της, καθώς το πρώτο σπέρμα για το αναγκαίο το βρήκε κάθε λαός στον εαυτό του. Αλλά η επινόηση της τέχνης διαφέρει ανάλογα με την ηλικία των λαών και την πρόωμη ή όψιμη εισαγωγή της λατρείας των θεών. Έτσι, οι Χαλδαίοι ή οι Αιγύπτιοι πρέπει να αισθητοποιήσαν νωρίτερα από τους Έλληνες στο πλαίσιο της λατρείας τις ανώτερες δυνάμεις που φαντάστηκαν. Εδώ συμβαίνει ό,τι παρατηρείται και στις άλλες τέχνες και εφευρέσεις, όπως είναι ο χρωματισμός με πορφύρα, που στις χώρες της Ανατολής έγιναν γνωστές και ασκήθηκαν νωρίτερα.

Εκείνοι, όμως, που αναφέρονται στην προέλευση μιας χρήσης ή σε μια τέχνη και τη μετάδοσή της από έναν λαό στον άλλον πλανώνται γενικά, επειδή στηρίζονται σε επιμέρους στοιχεία που έχουν μια **ομοιότητα** μεταξύ τους και από αυτό βγάζουν ένα γενικό συμπέρασμα. Για παράδειγμα, ορισμένοι λόγω της χαρακτηριστικής κοιλιάς τόσο των Ελλήνων όσο και των Ρωμαίων παλαιστών ισχυρίζονται ότι οι δεύτεροι, εφόσον έπονται χρονικά, κατάγονται από τους πρώτους. Η τέχνη στους Έλληνες, αν και **αναπτύχθηκε** πολύ αργότερα από ό,τι τις χώρες της Ανατολής, άρχισε με μιαν απλοϊκότητα, καθώς, όπως φαίνεται, οι Έλληνες δε δέχτηκαν το

πρώτο σπέρμα για την τέχνη τους από κανέναν άλλο λαό, αλλά φαίνεται πως είναι οι πρώτοι εφευρέτες της.

J. Winckelmann (2010). *Ιστορία της Αρχαίας Τέχνης*. Αθήνα: Gutenberg (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A. (Μονάδες 20)

A. Να αποδώσετε περιληπτικά το κείμενο (80 - 100 λέξεις).

(μονάδες 20)

B. (Μονάδες 15)

B1. Ποια είναι, κατά τον συγγραφέα, τα κύρια στάδια εξέλιξης της τέχνης; (60 – 80 λέξεις)

(μονάδες 10)

B2α. Να επισημάνετε δύο διαρθρωτικές λέξεις με τις οποίες επιτυγχάνεται η συνοχή στην τρίτη παράγραφο (Η προέλευση ...νωρίτερα).

(μονάδες 2)

B2β. Ποια σχέση συνοχής επιτυγχάνεται με καθεμιά από αυτές;

(μονάδες 3)

Γ. (Μονάδες 15)

Γ1. Να γράψετε από μία πρόταση με καθεμιά από τις ακόλουθες λέξεις (επισημαίνονται και στο κείμενο με **έντονη γραφή**). Φροντίστε, ώστε μέσα από την πρόταση να γίνεται φανερή η σημασία της κάθε λέξης: **εικαστικά, απαιτεί, επαρκείς, ομοιότητα, αναπτύχθηκε** (μπορείτε να διαφοροποιήσετε τον γραμματικό τύπο, δηλαδή την πτώση, τον αριθμό, το γένος κλπ.).

(μονάδες 10)

Γ2α. «Δεν μπορεί, όμως, να σχεδιάσει οτιδήποτε πάνω σε μια επιφάνεια ...». Να δηλώσετε αν η χρήση της γλώσσας στην παραπάνω φράση είναι κυριολεκτική/δηλωτική ή μεταφορική/συνυποδηλωτική.

(μονάδες 3)

Γ2β. Να γράψετε δύο προτάσεις με τη λέξη *επιφάνεια*. Στην πρώτη χρησιμοποιήστε τη λέξη κυριολεκτικά/δηλωτικά και στη δεύτερη μεταφορικά/συνυποδηλωτικά.

(μονάδες 2)